

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag angående ändring av landskapslagen om landstingsval och kommunalval, och
- 2) landskapslag angående ändring av 5 § 1 mom. landstingsordningen för landskapet Åland.

Landstinget hemställde den 24 juni 1976 hos landskapsstyrelsen om översyn av vissa stadganden i landskapslagen om landstingsval och kommunalval samt om förslag till erforderliga åtgärder som denna utredning kan ge anledning till. Med anledning härav uppdrog landskapsstyrelsen åt 1977 års vallagskommitté att, vid sidan av tvenne andra uppdrag, uppgöra förslag till nödiga ändringar av vallagstiftningen för avhjälpan av bl.a. de bristfälligheter som påpekats i förenämnda hemställan. Kommitténs förslag publicerades i Åländsk utredningsserie 1978:10 och utgör den huvudsakliga grunden för föreliggande framställning.

Utgångspunkten vid uppdraget av lagförslaget har främst varit att göra en översyn av stadganden i vallagstiftningen av närmast teknisk natur med beaktande av påpekanden från landstinget, förändringar i annan lagstiftning och erfarenheter från tidigare valförrättningar, att undvika onödig formalism samt att så långt som möjligt förenhetliga bestämmelserna rörande valen i landskapet och de riksomfattande valen.

Överensstämmande bestämmelser

Både med tanke på väljarna och på de många förtroendevalda som fungerar i anslutning till allmänna val, har det ansetts vara till fördel om bestämmelserna gällande de landskapsomfattande respektive de riksomfattande valen i största möjliga utsträckning är överensstämmande. I detta syfte föreslås justeringar av lagstiftningen. Sålunda skulle t.ex. vid yrkande på ändring av vallängd en särskild blankett tas i bruk, men användningen av densamma skulle dock icke vara obligatorisk.

Centralnämndernas kanslier

Landskapsstyrelsen finner att det vore fördelaktigt om landskapsstyrelsens registratorskontor kunde fungera som centralnämndens för landstingsvalet kansli och kommunalkanslierna

som de kommunala centralnämndernas kanslier (4 och 5 §§). Dessa kanslier är i regel kända för allmänheten, de har regelbunden öppethållningstid och personal som vid sidan av sina ordinarie uppdrag lätt torde kunna utföra uppgifter i anslutning till allmänna val, såsom övervakning av vallängden, mottagning av ändringsyrkanden och kandidatlistor, utgivning av vallängdsutdrag etc. Även myndigheternas informationsmöjligheter beträffande valet skulle därigenom underlättas.

Det föreslagna förfarandet erfordrar uttryckligt lagstadgande i 4 och 5 §§ och strykningar och preciseringar i bl.a. 12, 22 och 31 §§.

Förenklade formföreskrifter

I framställningen ingår ett flertal förslag avsedda att i vissa avseenden förenkla de ofta mycket stränga formföreskrifter som omger förfarandet vid allmänna val. I fråga om formföreskrifterna måste alltid en noggrann avvägning göras mellan å ena sidan de krav på rättssäkerhet och valhemlighetens bevarande som måste uppställas och å andra sidan kravet på att valförberedelserna och deltagandet i valförrättningen skall ske smidigt och icke oskäligt försvåras. I situationer då dessa intressen står mot varandra måste rättssäkerhetskravet väga tyngst.

Vid genomgång av nuvarande bestämmelser har landskapsstyrelsen ansett det möjligt att lätta på formkraven bl.a. med avseende på

- röstkortets utformning (11 §)
- vallängdens framläggande till påseende (12 §)
- ansökan om offentliggörande av kandidatlista och bildande av valförbund (22 och 26 §§)
- vem som är berättigad att utge vallängdsutdrag (31 §)
- användningen av lacksigill (36 §)
- valhandlingarnas utseende och mottagande (51 §).

I förslaget ingår vissa ändrade och delvis nya bestämmelser om besvärsrätten över kommunal centralnämnd, centralnämndens för landstingsvalet och länsrättens beslut vilka bestämmelser till sitt innehåll äger motsvarighet i lagen om riksdagsmannaval.

Förtidsröstningsförfarandet

Det nuvarande förtidsröstningsförfarandet har i olika sammanhang kritiserats och dess ändamålsenlighet diskuterats och behandlas även i lagutskottets betänkande nr 26/1975-76. Kritik

har anförts med hänvisning till bl.a. att antalet kasserade förtidsröster varit rätt högt och till den tidsnöd som kan uppstå för speciellt sjömän som önskar rösta med vallängdsutdrag.

I fråga om riksdagsmänna- och elektorsval samt vid rikets kommunalval, har man sedan några år tillämpat ett system med poströstning, varvid väljaren fyller i röstsedeln på postanstalt, varefter en postfunktionär ombesörjer att sedeln jämte nödiga personuppgifter tillställas vederbörande kommunala centralnämnd före de egentliga valdagarna. Rösträtten kontrolleras först i efterhand av centralnämnden, som härvid i vallängden markerar att rösträtten utövats varefter längderna före valdagen förs till respektive valnämnd. På vårdanstalter och vissa andra inrättningar föranstaltas röstning på försorg av en särskild valbestyrelse. Ombord på finska fartyg ordnas vid val till riksdagen särskild valförrättning. Även vid Finlands utlandsrepresentationer anordnas röstning. I Sverige tillämpas ett likartat system med röstning på postanstalt, utlandsrepresentation och fartyg.

Landskapsstyrelsen har ingående diskuterat problematiken kring förtidsröstningen, varvid tre alternativ utkristalliserat sig:

1) Nuvarande system bibehålles. Systemet har framför allt den fördelen att de som önskar delta i valen har möjlighet härtill oberoende av var de befinner sig.

2) Ett system liknande riksvalet införs, varvid förtidsröstning ordnas på postanstalter på Åland, på vårdanstalter och ombord på åländska fartyg. Detta vore ett enhetligt system med mindre risker för formella felaktigheter. Särskilt sjömännens möjligheter att delta i valen skulle underlättas. Av praktiska skäl kan röstning dock inte anordnas på postanstalter i riket, utomlands och på icke-åländska fartyg. Även om många har möjlighet att besöka Åland och rösta där under förtidsröstningen, skulle vissa väljarkategorier bosatta utanför landskapet i praktiken utestängas från valet.

3) Ett kombinerat system införs där dels vallängdsutdraget bibehålles, dels möjlighet ges till röstning på postanstalt på Åland, vårdinrättning och åländska fartyg. Systemet skulle omfatta alla, men innebära vissa administrativa problem. Vidare måste spärregler införas för undvikande av att de två alternativen utnyttjas. Förtidsröstningen måste avslutas tidigare för möjliggörande av avprickning i vallängderna. Parallella system kan i någon mån förvirra väljarna.

Landskapsstyrelsen hade ingående diskuterat en framställning, vari stadganden i avsikt att åstadkomma ett kombinerat system rätt långt utarbetats. Det visade sig likväl att förslaget ur lagteknisk synpunkt skulle ha blivit synnerligen otillfredsställande. Ett förverkligande skulle förutsätta en totalrevision av vallagen och dessutom en överenskommelseförordning som reglerar postverkets åligganden i sammanhanget. Mot bakgrunden härav och då någon klart uttalad vilja från landstinget om formerna för en reform av förtidsröstningen inte heller finnes, har landskapsstyrelsen stannat för att i detta skede inte förelägga landstinget något förslag till ändring av stadgandena om förtidsröstning.

Sänkt valbarhetsålder

I förslaget till ändring av landstingsordningen föreslås att valbarhetsåldern för landstingsmannauppdrag sänks från 20 till 18 år. En motsvarande sänkning av valbarhetsåldern har genomförts i rikets nya kommunallag (FFS 953/76), och i riksdagsordningen (FFS 455/76). Reformen avser att avlägsna skillnaden i ålder för uppnående av rösträtt och valbarhet och står i samklang med den genomförda sänkningen av den allmänna civilrättsliga myndighetsåldern.

Detaljmotiveringar

2 §. Det föreslagna nya 4 mom. innehåller regler av rikslagstiftningsnatur, vilka innebär likadana regler som motsvarande i riket.

4 och 5 §§. Landskapsstyrelsen föreslår att landskapsstyrelsens registratorskontor skulle fungera som centralnämndens för landstingsval kansli och kommunalkanslierna som de kommunala centralnämndernas kanslier. Detta är ändamålsenligt såväl ur väljarnas som myndigheternas synvinkel, emedan de nämnda kanslierna har särskild personal och regelbundna öppethållningstider. Så har även tidigare skett i vissa kommuner. Även informationen till allmänheten av granskning och rättelse av val längd skulle genom förslaget förbättras samt förfaringsättet förenklas i fråga om erhållande av vallängdsutdrag.

11 §. I jämförelse med nuvarande lydelse föreslås strykning av paragrafens sista mening som onödigt och begränsande i fråga om möjligheterna att på röstkortet ge information om valet och förfarandet därvid.

12 §. Bestämmelsen i 2 mom. innefattande att landskommun i sitt meddelande skall uppge den person under vars tillsyn vallängden är framlagd föreslås utgå. Framläggandet har inte längre samma betydelse som tidigare sedan systemet med röstkort införts.

Vidare föreslås, i likhet med förfarandet vid riksvälen, att möjligheten att muntligen framföra anmärkning mot vallängden vid centralnämnds sammanträde slopas som oändamålsenlig. För att underlätta yrkande på rättelse avser landskapsstyrelsen att låta trycka särskilda blanketter.

Enligt landskapsstyrelsens mening vore det ändamålsenligt om övervakningen och granskningen av vallängderna såvitt möjligt kunde centraliseras till kommunalkanslierna. Kanslierna är i regel kända av allmänheten, varför inforamtion i dessa frågor underlättas. Likaså kan anvisningar ges och längden övervakas utan extra besvär under kansliets öppethållningstid, då kompetent personal även finns tillgänglig. Förfarandet underlättas av att stadgandet om skild person med tillsyn över längden föreslås slopat.

14 §. Ändringarna i 3 mom. föranledes av förslaget ovan att det inte längre skulle vara möjligt att framställa muntligt yrkande på rättelse. Nuvarande 4 mom. föreslås bortfalla som onödigt.

15 §. Förslagen innebär inte några ändringar i sak utan är närmast av teknisk natur. Stadgandena om ansökan om besvärstillstånd har utformats som i rikslagstiftningen.

18 §. De föreslagna ändringarna är gjorda närmast för förtydligande av lagtexten.

22 §. Här föreslås ett förtydligande i fråga om tidpunkten för inlämnande av ansökan om offentliggörande av kandidatlista. Med tanke bl.a. på att kommunalkanslierna föreslås fungera som centralnämndernas kanslier är en enhetlig tidpunkt på sin plats. Vidare föreslås att bestämmelsen att ansökan får inlämnas endast av ombudsmannen eller av denne befullmäktigad person skulle utgå. Detta innebär att även bud får anlitas.

26 §. Formföreskrifterna för inlämnande av överenskommelse om bildande av valförbund föreslås förenklade på samma sätt som i 22 §. Tidpunkten föreslås samtidigt preciserad.

27 §. Tidpunkten föreslås preciserad.

29 §. Förbudet för medlem eller ersättare av centralnämnd att verka som ombud för valmansförening eller valförbund föreslås slopat.

Däremot skulle förbudet att vara ombudsman eller dennes ersättare för valmansförening eller valförbund kvarstå. Ändringen följer av de föreslagna mildrade formkraven i 22 och 26 §§.

31 §. Paragrafens 2 mom. har omformulerats. Emedan det förutsatts att kommunalkanslierna skall fungera som centralnämndernas kanslier föreslås att stadgandet om att vallängdsutdrag skall utges och mottas av särskilt befullmäktigad person såsom obehövt slopas.

Bestämmelserna om kungörelse vid centralnämndens sammanträdesrum föreslås slopad som föråldrad och onödig.

35 §. Ändringarna ansluter sig till tidigare föregslagna bestämmelser om precisering av tidpunkten.

36 §. Enär landskapsstyrelsen ansett kravet på sigillerat omslag vid valsedlarnas utsändande oändamålsenligt och omständligt föreslås att detsamma utelämnas.

37a §. Avsikten med stadgandet, som är likalydande i rikets vallagar, är att förhindra att valet och valförberedelserna fördröjs genom besvär över varje enskilt beslut som centralnämnderna fattat. Möjligheterna att anföra besvär över det fastställda valresultatet kvarstår enligt 74 och 75a §§.

49 §. Ändringarna avser att något förenkla förfarandet.

51 §. Genom den föreslagna ändringen förenklas förfarandet så att den sida av vallängdsutdraget som skall undertecknas kan stå jämsides med röstsedeln, varvid risken för att underskriften blir bortglömd minskar.

Nuvarande 3 mom. föreslås utgå som onödigt. För sent inkomna valförsändelser skall ändå enligt 53 § 3 mom. lämnas obeaktade.

58 §. Bestämmelserna i denna paragraf föreslås förenklade och förtydligade. De står i konformitet med motsvarande bestämmelser i riket.

65 §. Landskapsstyrelsen föreslår här i anseende till att landskapsstyrelsens registratorskontor skulle fungera som centralnämndens för landstingsvalet kansli att valresultatet skulle

tillkännagivas på landskapsstyrelsens anslagstavla.

Då kommunalkanslierna skulle fungera som centralnämndens kanslier vid kommunalval föreslås att valresultatet i dessa val skulle tillkännagivas på kommunens anslagstavla.

68 §. Landskapsstyrelsen skulle vid behov kunna ge närmare anvisningar om arkiveringen av valhandlingar. Sedan ett särskilt landskapsarkiv nu inrättats har möjligheterna att förvara handlingarna och att ge förvaringsdirektiv ökat. Härom föreslås stadgat i ett nytt 4 mom.

74 §. Ändringarna motsvarar dem som företagits i riket beträffande riksdagsmannavalet.

Länsrättens skyldighet att alltid höra centralnämnden med anledning av besvär över nämndens beslut föreslås slopad. I sådana fall då hörande vore uppenbart onödigt leder stadgandet blott till att behandlingen onödigt fördröjs. Å andra sidan är hörande av berörd part normal domstolspraxis, varför man kan förutsätta att så sker då behov härav föreligger.

Nya stadganden har på grund av ändrad rikslagstiftning införts om vem som har besvärsrätt och i vilka fall besvär får anföras. Då syftet med valbesvär är att åstadkomma ändring av valresultatet, kan besvären bli godkända endast då resultatet av valet på grund av felet har kunnat bli avvikande från de röstades vilja.

Besvär kan även grundas på fel som skett i fråga om centralnämndens förberedande åtgärder.

74a §. Landskapsstyrelsen föreslår i denna paragraf nya stadganden som klart reglerar de fall där valmyndighets beslut eller åtgärd konstaterats strida mot lag och vara av sådan natur att valresultatet har kunnat påverkas. Har fel skett vid fastställandet av valresultatet skall detta rättas. Hänför sig felet däremot till annat skede i valet skall valresultatet ogiltigförklaras och förordnande om nytt val utfärdas. Nyval skulle dock komma i fråga endast om besvärsmyndigheten genom sitt utslag inte kan rätta uppenbart fel i valresultatet.

74b §. Stadgandena motsvarar i sak nuvarande 74 § 4 och 5 mom. och har därtill kompletterats i enlighet med rikslagstiftningen.

I det fall att länsrätten har förkastat besvär skulle (såsom i riket) fortsatt besvärsrätt tillkomma endast den som anført besvär i första instans, Har besvären däremot godkänts och

valresultatet rättats eller förordnande om nyval givits, skulle rätt till fortsatta besvär tillkomma alla röstberättigade.

74c §. Paragrafen innehåller föreskrifter om förfarandet då nyval måste förrättas med anledning av att valet upphävts till följd av besvär.

75a §. Landskapsstyrelsen föreslår denna nya paragraf till följd av att rikslagstiftningen ändrats så att besvär över länsrättens utslag är möjliga.

87 §. En ändring föreslås med anledning av den föreslagna nya 74c §. Ytterligare föreslås att självstyrelsedagen medtages i förteckningen över de dagar då val icke får äga rum.

Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande följande lagförslag:

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om landstingsval och kommunalval.

I enlighet med landstingets beslut

upphäves 14 § 4 mom., 26 § 3 mom., 33 § och 34 § 2 mom. landskapslagen den 30 december 1970 om landstingsval och kommunalval (39/70),

ändras 4 § 2 mom., 5 § 2 mom., 11 §, 12 § 2 och 3 mom., 14 § 3 mom., 15 §, 18 § 2 och 3 mom., 22 §, 26 § 1 och 2 mom., 27 § 2 mom., 29 §, 31 § 2 och 3 mom., 35 § 2 mom., 36 § 1 mom., 49 § 5 och 6 mom., 51 § 1 mom., 58 § 1 mom., 65 §, 68 § 3 mom., 74 §, 75 § 1 och 2 mom. och 87 § 1 mom., av dessa lagrum 12 § 3 mom., 15 § 4 och 5 mom., 18 § 3 mom., 36 § 1 mom., 51 § 1 mom., 58 § 1 mom., 75 § 2 mom., sådana de lyder i landskapslagen den 20 april 1975 (25/75), samt

fogas till 2 § ett nytt 4 mom., till 12 § ett nytt 7 mom., till 68 § ett nytt 4 mom., samt till lagen nya 37a, 74a-74c och 75a §§, som följer:

2 §.

- - - - -

I länsstyrelsens beslut i ärende som avses i denna paragraf, får ändring icke sökas.

4 §.

- - - - -

Centralnämnden är beslutför, då fem medlemmar är närvarande. Såsom centralnämndens kansli fungerar landskapsstyrelsens registratorskontor.

5 §.

Kommunal centralnämnd är beslutför, då fem medlemmar är närvarande. Såsom kommunal centralnämnds kansli fungerar vederbörande kommunalkansli.

11 §.

Kommunal centralnämnd skall senast den 15 juli översända till envar i kommunens vallängd upptagen röstberättigad, vars adress är känd, ett genom landskapsstyrelsens försorg tryckt kort med de uppgifter om honom, som ingår i vallängden, ävensom uppgift om i vilket röstningsområdes vallängd han är upptagen, var och när vallängden är framlagd till granskning samt var och när röstningen äger rum.

12 §.

Om den tid då och de platser där vallängderna är framlagda till granskning och om kommuns röstningsområden skall i god tid kungöras i den ordning som för kommunala kungörelser är stadgad.

Den som anser sig hava blivit obehörigen utelämnad ur vallängden eller däri antecknats sakna rösträtt, får framställa skriftligt yrkande på rättelse. Yrkandet skall vara den kommunala centralnämnden tillhanda senast den 1 augusti före kl. 16.

14 §.

Därest yrkande på rättelse, som avses i 12 § 3 mom. förkastas eller icke upptages till prövning eller yrkande på rättelse, som avses i 12 § 5 mom. bifalles skall beslutet ofördröjligen delgivas den klagande och den vars rösträtt är i fråga på i 13 § stadgat sätt medelst protokollsutdrag, vartill skall fogas besvärsundervisning.

15 §.

Den som icke åtnöjes med kommunal centralnämnds avgörande i ärende angående yrkande på rättelse av vallängden får söka ändring däri hos länsrätten. Besvärsskriften skall vara centralnämnden tillhanda senast den 11 augusti före klockan 16. Centralnämndens ordförande skall ofördröjligen översända besvärsskriften jämte eget utlåtande och utdrag ur nämndens protokoll, om sådant icke fogats till besvären, samt de i ärendet tillkomna handlingarna till länsrätten.

Länsrätten skall meddela sitt beslut till den kommunala centralnämnden, som omedelbart skall kungöra det samt på i 13 § stadgat sätt underrätta den person, vars rösträtt beslutet rör.

Beslutet skall under sju dagar räknat från dagen för kungörandet finnas till påseende på den kommunala centralnämndens kansli.

I länsrättens beslut i ärende, som angår rättelse av röstningsområdes vallängd, får ändring icke sökas genom besvär, om ej högsta förvaltningsdomstolen beviljar klaganden besvärstillstånd. Besvärstillstånd kan beviljas endast, om det för lagens tillämpning i andra liknande fall eller för enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet drages under högsta förvaltningsdomstolens prövning.

Ansökan om besvärstillstånd skall tillställas länsrätten senast den fjortonde dagen, räknat från dagen då kommunala centralnämndens kungörelse om länsrättens beslut uppsattes på anslagstavlan. Ansökan om besvärstillstånd skall i övrigt göras och besvär anföras i den ordning som är stadgad i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50).

Länsrätten skall ofördröjligen sända ansökan om besvärstillstånd jämte bilagor, avskrift av beslutet och de handlingar, på vilka det grundats, samt eget utlåtande till högsta förvaltningsdomstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen skall utan dröjsmål om sitt utslag underrätta klaganden. länsrätten, kommunala centralnämnden och den vars rösträtt utslaget gäller.

18 §.

- - - - -
Vallängdsutdrag utfås på den kommunala centralnämndens kansli och underskrives av den som därtill förordnats av den kommunala centralnämnden samt förses med nämndens stämpel.

Den som önskar erhålla vallängdsutdrag med posten, skall insända en av honom underskriven anhållan därom till den kommunala centralnämndens kansli och däri tydligt uppgiva sitt fullständiga namn, titel eller yrke, födelsedatum, postadress samt mantalsskrivningsort för valåret, varvid utöver kommunens namn även gata och gatunummer eller by och lägenhet skall uppgivas. I stället för särskild anhållan kan i 11 § nämnt kort, vederbörligen ifyllt och undertecknat, återsändas till kommunala centralnämnden såsom anhållan om vallängdsutdrag. Den kommunala centralnämnden skall utan lösen tillsända röstberättigad begärt utdrag jämte valsedel och ytterkuvert samt sammanställning av kandidatlistorna i rekommenderad försändelse eller brevledes meddela honom, varför begärt utdrag ej kan sändas. Sådan försändelse får av adressatens make eller maka uttagas utan förteende av fullmakt.

- - - - -
22 §.

Ansökan om offentliggörande av valmansföreningens kandidatlista skall vara centralnämnden tillhanda senast d e n 3 1 a u g u s t i k l. 1 6.

26 §.

Önskar två eller flera valmansföreningar samverka med varandra för valet, äger de rätt att medelst skriftlig överenskommelse sammansluta sig till ett valförbund.

Anmälan om bildande av valförbund skall vara centralnämnden tillhanda senast d e n 1 5 s e p t e m b e r k l. 1 6. Till anmälan skall fogas i l mom. avsedd överenskommelse.

- - - - -
27 §.

- - - - -
Föreslår valmansförening för kandidatlista, som ej ingått i valförbund, beteckning för sin kandidatlista i den slutliga sammanställningen, gäller därom vad om beteckning för valförbund stadgats. Sådant förslag skall vara centralnämnden tillhanda senast d e n 1 5 s e p t e m b e r k l. 1 6.

29 §.

Medlem av eller ersättare i centralnämnd eller vederböriligen uppställd kandidat får icke vara ombudsman för valmansförening eller valförbund eller deras ersättare.

31 §.

Kommunal centralnämnd skall dessutom samtidigt kungöra

- 1) om tiden för valförrättningen,
- 2) om det antal fullmäktige, som skall väljas, samt
- 3) om den tid under vilken förhandsröstning avsedda handlingar kan utfås på centralnämndens kansli.

Centralnämnds kungörelse skall ofördröjligen offentliggöras såsom om kommunala kungörelser är stadgat och införas i en på orten allmänt spridd tidning samt meddelas valnämnderna.

35 §.

Anmälan, som icke inkommit före i 26 § 2 mom. angiven tid, skall icke upptagas till behandling. Kan anmälan av annan orsak ej godkännas skall därom utan dröjsmål meddelas vederbörande ombudsman. Ombudsmannen har rätt att ingiva förslag till rättelse av anmälan, som skall vara centralnämnden tillhanda senast den 19 september kl. 16.

36 §.

Landskapsstyrelsen skall låta trycka valsedlar och till varje röstningsområdes valnämnd sända behöfligt antal i slutet omslag försett med anteckning om valsedlarnas antal.

37a §.

Centralnämnds beslut som fattats på grund av bestämmelserna i detta kapitel får icke särskilt överklagas.

49 §.

Ordföranden och viceordföranden eller någondera av dem tillsammans med en annan medlem av valnämnden skall ofördröjligen inlämna i 48 § och i denna paragraf nämnda till vederbörande centralnämnd adresserade försändelser, antingen direkt till centralnämnden eller till närmaste postanstalt.

Vallängden jämte register skall tillställas kommunala centralnämnden för förvaring.

51 §.

Vid förtidsröstning äger röstberättigad ifylla valhandlingarna medföljande valsedel samt insätta densamma i valkuvertet som han förseglar. På vallängdsutdraget skall han på därför reserverad plats anteckna ort och tid samt förse utdraget med sin namnteckning.

- - - - -

58 §.

Valsedel är ogiltig:

- 1) om valkuvert innehåller flera än en valsedel;
  - 2) om valkuvert är öppet eller ostämplat eller upptager obehörig anteckning om den röstande eller om kandidat eller annan obehörig;
  - 3) om i valsedeln antecknats flere än en kandidat eller kandidats nummer antecknats så att det ej fullt tydligt framgår vilken kandidat som avses;
  - 4) om på valsedeln gjord anteckning ändrats eller om valsedeln försetts med särskilt kännetecken eller om däri gjorts annan obehörig anteckning;
  - 5) om såsom valsedel använts annan än av valmyndighet erhållen valsedel; samt
  - 6) om valsedel som insatts i valurna är ostämplad.
- - - - -

65 §.

Centralnämnden för landstingsvalet skall ofördröjligen tillkännagiva valets utgång genom kungörelse på landskapsstyrelsens anslagstavla och i kungörelsen jämväl nämna, vem som är envars ersättare. Centralnämnden utfärdar därjämte fullmakt åt envar av de valda samt underrättar landshövdingen, landskapsstyrelsen och de kommunala centralnämnderna om valets utgång, varom jämväl skall kungöras med angivande av kandidaternas jämförelsetal och personliga röstetal i sådan tidning, i vilken landskapsmyndigheternas förfoganden kungöres.

Centralnämnden för kommunalvalet skall underrätta de valda och kommunens styrelse om valresultatet och offentliggöra detsamma med angivande av de valdas namn och titel eller yrke samt boningsort ävensom röstetal och slutligt jämförelsetal på kommunens anslagstavla.

68 §.

Handlingarna från landstingsvalet förvaras i landskapsarkivet och handlingarna från det kommunala valet i vederbörande kommuns arkiv.

Närmare anvisningar om förvaringen av valhandlingar och rekvisita meddelas av landskapsstyrelsen.

74 §.

Beslut, varigenom centralnämnden för landstingsvalet fastställt valresultatet, får överklagas hos länsrätten inom 14 dagar frändagen då valresultatet offentliggjordes på sätt i 65 § stadgas (valbesvär). Besvärsrätt tillkommer envar i landstingsvalet röstberättigad.

Valbesvär får anföras om valmyndighets beslut eller åtgärd är stridande mot lag och kunnat inverka på valresultatet.

Valbesvär skall handläggas i brådskande ordning.

74a §.

Är valmyndighets beslut eller åtgärd stridande mot lag och uppenbart inverkar på valresultatet, skall förordnande utfärdas om förrättande av nytt landstingsval, om inte valresultatet kan rättas.

Har centralnämnden för landstingsvalet vid fastställandet av valresultatet förfarit lagstridigt och har detta inverkat på valresultatet, skall valresultatet rättas.

74b §.

Länsrättens utslag skall delgivas ändringssökanden samt centralnämnden.

Över länsrättens utslag får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet.

Har i utslaget bestämts, att valresultatet skall rättas eller att nytt val skall förrättas, tillkommer besvärsrätt i 74 § 1 mom. nämnda personer.

Angående delgivning och kungörelse av högsta förvaltningsdomstolens utslag äger 1 mom. motsvarande tillämpning.

74c §.

Förordnas med anledning av besvär, att nytt val skall förrättas, sker valförrättningen den tredje söndagen och därpå följande måndag i den månad, som 60 dagar efter det utslaget vunnit laga kraft närmast begynner.

Valet förrättas av de för det upphävda valet utsedda valmyndigheterna. Om nytt val gäller i tillämpliga delar vad om ordinarie val är stadgat. Vid valet skall användas samma vallängder som vid det upphävda valet. I 16 § avsett meddelande skall icke tillställas de röstberättigade.

Genom det upphävda valet utsedda landstingsmän kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av det nya valet offentliggjorts. Resultatet skall ofördröjligen meddelas landstinget.

75 §.

Beslut varigenom kommunal centralnämnd fastställt valresultatet, får överklagas hos länsrätten inom 14 dagar från det att valresultatet offentliggjordes på sätt i 65 § stadgas. Besvär rätt tillkommer envar på den grund, att hans enskilda rätt blivit kränkt, och medlem av kommun jämväl på den grund, att valet icke skett i laga ordning.

Med anledning av besvär skall länsrätten av kommunens centralnämnd inbegära utlåtande liksom även det överklagade beslutet samt, om ändring söks i centralnämnds beslut rörande förberedande åtgärder för valet, även detta beslut. Har förenämnda handlingar fogats till besvaren såsom på tjänstens vägnar till riktigheten styrkta protokollsutdrag och anteckning därå gjorts om dagen för valresultatets offentliggörande samt om uppgifter och utredningar som med anledning av besvaren befinnes nödiga, behöver utredning icke inbegäras.

- - - - -

75a §.

Länsrättens utslag i anledning av besvär som avses i 75 § skall delgivas den som anfört besvär samt kommunala centralnämnden.

Över länsrättens utslag får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från dagen för delgåendet av utslaget.

87 §.

Infaller valdag enligt 74c § eller 78 § på jul-, nyårs-, påsk- eller pingstdagen, självstyrelsedagen, självständighetsdagen eller första maj, skall första helgfria dag därefter vara första valdag.

Denna lag tillämpas första gången vid det ordinarie landstingsval och de kommunalval som förrättas år 1979.

Verkställighetsåtgärder i anledning av denna lag kan vidtagas före lagens ikraftträdande.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av 5 § 1 mom. landstingsordningen för
landskapet Åland.-----

I enlighet med landstingets beslut, tillkommet i den ordning 55 § landstingsordningen föreskriver, ändras 5 § 1 mom. landstingsordningen för landskapet Åland den 2 februari 1972, sådant lagrummet lyder i landskapslagen den 16 december 1974 (86/74), som följer:

5 §.

Valbar till landstingsman är envar röstberättigad som vid valårets ingång uppnått 18 års ålder och som ej står under förmynderskap.

Denna lag tillämpas första gången vid det ordinarie landstingsval som förrättas år 1979.

Mariehamn den 16 januari 1979

L a n t r å d

Lagberedningssekreterare

Folke Woivalin

Börje Wikström